

in Joonas
RAT "Estonia" Kunstinõukogu koosolek

kolmapäeval, 27.mail, 1959.a.

Äävakorras: operett "M a r i c a" lavastuse arutus.

Koosolekust võtsid osa: sm.sm.Hammer, Iuts, Plees, Järvi, Mägi,
Renter, Vasarik, S.Ots, Küla, Valgma, Meil,
Žipris, Põldoja, Pärj, Goldschmidt.

Koosolek algas kell 16.00.

Sm. Hammer - vaatamata etenduse väljatuleku edasilükkamisele
on lahtiseid probleeme.

Sm-Mägi - tundub, et see, mis jäi Kunstinõukogus lahenda-
mata, pole ka praegu lahenenud. Ebaselgus ekspositsioo-
nis on veelgi süvenenud. Lavastuses puudub keskne, läbiv
joon. Operett on väga romantiline ja see romantika jätab
praegu kõige enam võlgu. Romantiline külg on laval nõrk,
orkestris on teda olemas. Orkestratsioon on meeleolukas.
Tempod on kujunenud traditsiooniliselt välja, siin ei saa
vist midagi muuta. Mõned tempod on ehk liiga kiired
(Zsupani ja Liza duett). Iutsu töö on korrektne, nisan-
stseenid on loogilised ja omal kohal. Kogu asjas on aga
nagu vähe soola ja vürtsi, võib-olla tuleb see veel. Pea-
me taotlema seda, et laval kõlaks muusika. Praegu on näi-
teks tabariingi liiga tagasihoidlik. Romantikal pole ka
kujunduses vastavat aktsenti. Praegu pole ei tolle ajas-
tu ega tänapäeva romantikat. Kostüü-
mides pole stiiliüht-
sust, on osa kostüüme tollest ajast, osa moodsaid. Analüü-
sides vaatuste haaval tundub proloog üleliigne ja ei anna
ideelist kontseptsiooni, nagu lavastaja lootis. Proloog
algab nagu muusikalektorium või vestlus "Mariza" üle,
Originaalis pole proloogi ja neil poleks vaja seda sinna

liita. Olgu veel siis, kui me oleksime lavastusega midagi hoopis uut tahtnud anda ja traditsioone murda. Võiks siiski kaaluda, kas mitte loobuda proloogist. I vaatuse dekoratsioon meeldib suhteliselt rohkem kui teiste vaatuste oma. Taszilo laulab oma Viini laula *Zuule* ja seda peaks olema tunda, peaks ka olema kuupaiste. Marica esimene etteaste on nigel. Populescu ju valmistab ilmumist ette, see peab olema efektne ja pom-pöös. Muusika on ju ka paraadlikult ja bravuurselt kirjutatud. Mehed peavad majja sisenedes peakatted ära võtma. Teine vaatus tekitas muret, et jääb kujunduslikult lagedaks. Puuduvad kesksed detailid. Täna oli asi juba tunduvalt parem. Valge valss on selle muusika kohta vaene, siin peaks oleks vähemalt 8 paari. Ja selle muusika järele peaks see olema suur rühmantants, soolopaare ei tuleks siin rakendada. Viini operettides on tähtis koht järeltantsudel. Meie lihtsustame neid tantsu, kuna solistid nendega toime ei tule. Operetinäitlejad peaksid süstemaatiliselt saama tantsutreeningut. Tabariini husaaride number on ilus, kuid lühike. Kolmas vaatus ei ole praegu veel õige rütmi ja tempoga, ta on veniv ja eksponeeriva rütmiga. Sellistemägi oli kogu aeg nagu mõttes, Poola oli erksam, kuid väga karm ja lausa tige. Paistab, et kumbki Bozsena pole veel õige. Mering on Penicsekile lähem kui Otto, kes mõjus lausa vördjalikult. See osa on kirjutatud Hans Moserile ja see pidi olema viimase vaatuse trump. Mering on teel selle kuju õige tõlgitsuse poole, kuid Otto ei sobi selleks sugugi.

Marica osatäitjad on mõlemad alles otsingus. Murrel domineerib liialt rõhutatud dramatism, Kodanipork on leidnud õigema lahenduse. Täna oli Kodanipork ehk liiga pehme ja leebe. Vokaalselt tunduvad nad võrdsed. Väga arenenud selles žanris on Karask ja see osa annab talle võimalusi näidata oma näit-

leja võimeid. Ka vokaalselt näitab ta arengut ja on juba üsna nauditav. Zsupan on Pärnale vana osa ja ta teeb seda hästi. Vark on noor ja tal on veel palju õppida, see osa on talle heaks kooliks. Üigest Zsupanist on ta praegu veel kaugel. Varkil on annet, indu ja armastust teatri vastu, see on rõõmustav. Liza ei ole enam Sooaäre osa. Ta teeb seda diskreetselt, kuid ometi pole see osa enam tema aastatele. Malms-ten teeb, mis suudab. Jürgo vanale teenrile etteheiteid pole. Tiiduse Manja on päris mustlaslik. Peetri võiks Karlina olla veelgi rõhutatumalt husaar.

Praegu on üldiselt rütmil muudatusi vähe. Kus võimalik, rõhutada romantikat. Kujunduslikust küljest tekitab kõige enam muret kolmas vaatus. Horisont on kortsus ja jätab lihtsalt riidepuhma mulje. Sm.Külal oli teha mitu lavastust korraga ja selle tõttu oli loomulikult raske tulla toime. Ka lavastajaga polnud kunstnikul kokkulepet kontseptsiooni kohta. Lahkhelid loomingulises töös on kahjuks, teatrikunst on süntees ja siin peavad kõik jõud algusest peale töötama käsi-käes. Sm.Küla on andekas kunstnik ja sm.Luts on tubli lavastaja, kuid lahkhelid mõlema vahel on mõjunud kahjustavalt lavastusele.

Tantsud peaksime muutma eredamaks, kui see on võimalik. Tehtud kupüürid on head ja õigesti läbi viidud.

Sm.Goldschmidt - muusika "istab ilusti", kuid kipub katma soliste, kes pole vokaalselt tugevad. Mustlaskapell laval on huvitav mõte. Karask peaks end laululiselt täiendama, ta ei oska oma häält valitseda.

Sm.Vasarik - proloog venib veidi pikaks. Kui teda jätta üldse, siis võiks lühendada. Laste stseen on staatiline. Tantsud ei läinud

sujuvalt, kohati läksid nad lausa segi. Tennise tants pole õnnestunud. Solistide järeltantsud on kuidagi hõredad. Tantsuline külg jätab üldse palju soovida. Valge valss pidanuks olema võimas tantsunumber. Nägime kaht sarja dekoratsioonide kavandeid. Minu arust ei ole dekoratsioonid õnnestunud, neil pole soojust, nad on nagu neutraalsed, ei ole ajastu hõngu ega ungaripära. Vaheeesriie ei ole hea. Teksti läheb palju kaduma.

Sn. Plees - kas me oskame vastata, kui küsitakse, miks me selle opereti praegu lavastame? Libreto on vanaaegne. Proloog tuleks jätta ära, samuti Marica laused, et ta võib palka anda kahekordselt või hoopis ära võtta. Maricad on mõlemad juba aastates ja see mõjustab teost. Järvi tegi õigesti, et ei taotlenud lausa mustlaslikku muusikat. Essekto mõjub hädiselt ja orjalikult. See pole õige, ta peaks olema palju auväärsem.

Sn. Päri - tundub, et tantsu tuleb veel puhastada ja viimistleda. Operetis pole suurt tantsunumbrit, on enamasti solistide järeltantsud. Orkester katab kohati lauljaid. Üldmuljena tundub, et lavastusel võib olla menu.

Sn. Meil - lastestseen peaks olema vaatuse sees, mõisa õuel, siis ta oleks orgaaniliselt seotud. Jutustaja ja proloog tuleks päris ära jätta. Viimase vaatuse venimine on lavastaja viga, ta pole nõudnud Sellistemäelt tempot. Poola oli dilettantlikum kui Sellistemägi. Tennisetantsu muusika on ilus ja seda on kahju kärpida. Kui tantsijad jäävad ära, tuleks see muusika teisiti täita. ~~Valgustuse tuleks korrigeerida~~

Sn. Mägi - Taszilo III vaatuse aaria ei anna midagi juurde. Finaali juures peaks ka veel mõtlema, on vist õigem lõpetada nagu Kálmán seda tegi. Valgustusi tuleks korrigeerida, teha veel valgustuse proove.

Sm. Senta Ots - Aktsepteerin tantsude kohta tehtud märkused. Ma olin seotud eelmise lavastusega ja mul jäi vähe aega tantsudele. Ma poleks tohtinud seda ülesannet oma peale võtta.

Sm. Luts - valgustustest on seatud ainult II vaatuse algus ja tabariin. Homme hommikul seame teised valgused. Viimase vaatuse peame viima jälle I vaatuse dekoratsioonile, muud ei jää meil üle. Aeg ettevalmistamiseks oli lühike. Proloogi võime jätta ära. Lastenumbriga oleks pidanud palju tööd tegema, selleks polnud meil aega. Me võime lastestseeni ära jätta.

Vaatus peaks algama Manja lauluga. Homse proovi peaks tegema see koosseis, kes teeb esietenduse. Palun nõuandeid, kumb Marica peaks tegema esietenduse. Finaali jätame nii nagu oli originaalis.

Sm. Hammer - meil on "Marica" küsimusega algusest peale raske olnud. Luba meile lõppude lõpuks anti ja me oleksime pidanud näitama, et see loe andmine end õigustab. Praegu tundub asi kahtlane. "Operiball" ei õigustanud end ideeliselt, kuid meie saime õigustada ta lavastuse, kuna see oli uudne, värske, huvitav. "Marica"-ga tundub asi kesine olevat ses suhtes. Kui suudame siin veel midagi parandada - jätta ära finaali, korrigeerida tantsud (sm. Mägi soovib sügiseks teha uued tantsud), võime vast lasta lavastuse reedel välja.

Otsustatakse, et esietendus on 29. mail. Kodanipork teeb 29. mail nimiosa ja Murre 30. mail. Teised osatäitjad - 29. mai etendusel Aasma (Petrov 30. mail), Mering, Tiidus (Urb 30. mail), Pärn.

Koosolek lõppes kell 17.45.

Protokollija:

Jutakuu